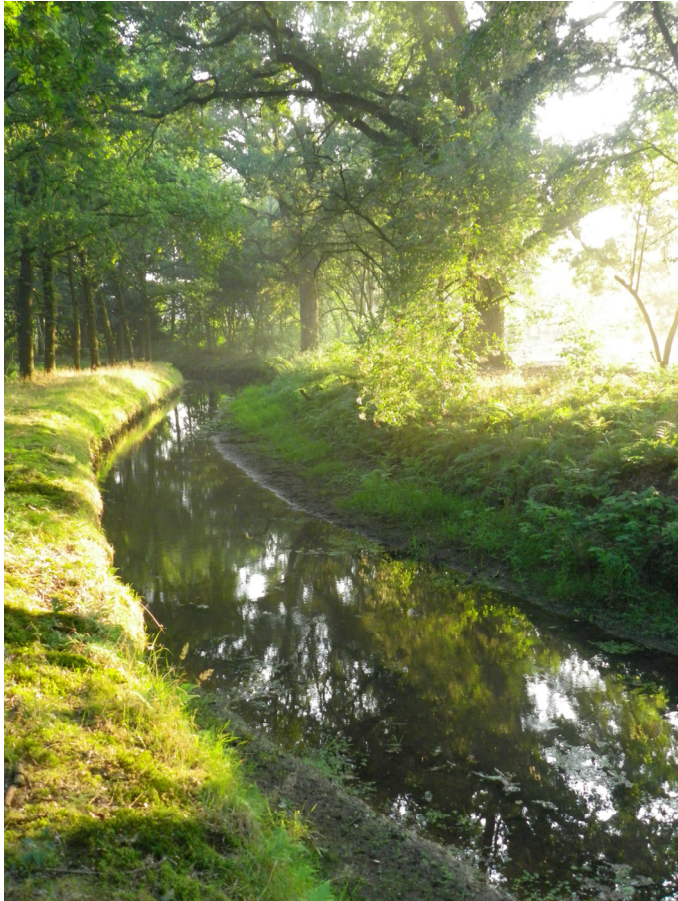

Beekherstel De Rosep te Oisterwijk

Een archeologische begeleiding

K. Van Campenhout

Dit briefrapport is geautoriseerd door:

G. Williams

© ADC ArcheoProjecten, Amersfoort, mei 2014

Foto's en tekeningen: ADC ArcheoProjecten, tenzij anders vermeld

ADC Rapport 3636

ISSN 1875-1067

ADC ArcheoProjecten

Postbus 1513

3800 BM Amersfoort

Tel 033 299 8181

Fax 033 299 8180

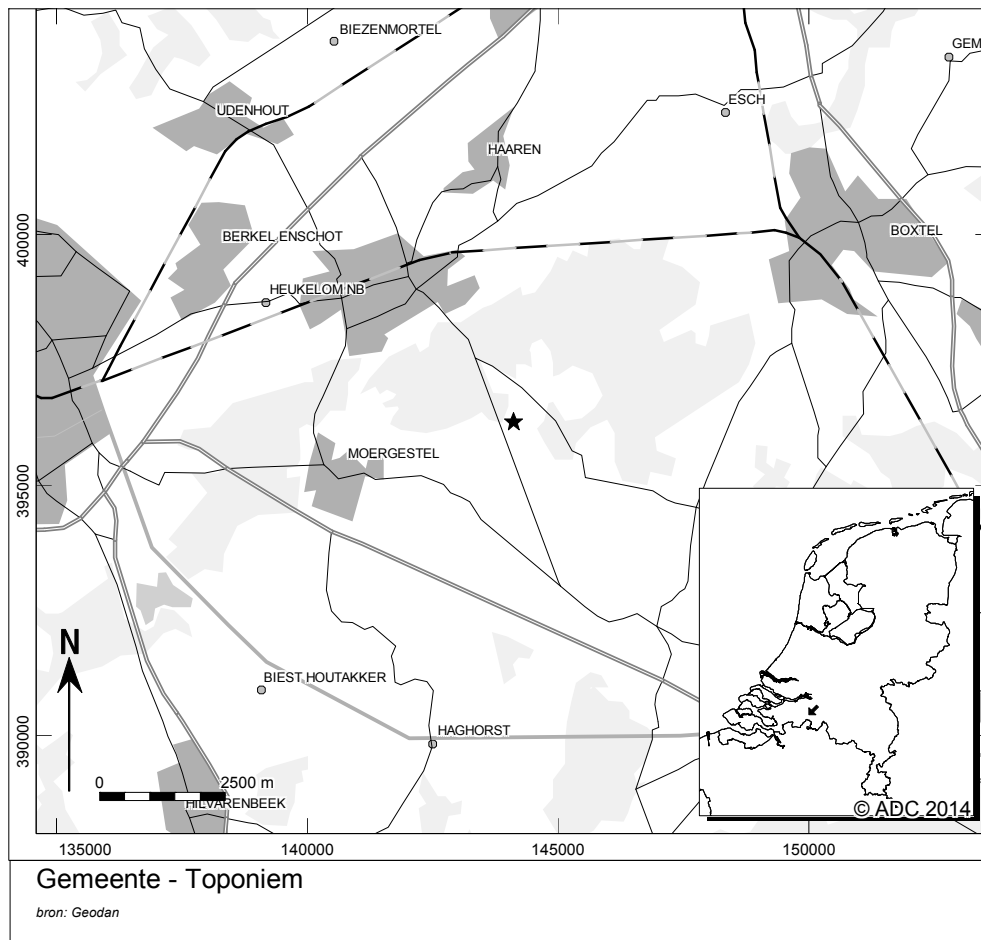
Email info@archeologie.nl

Administratieve gegevens van het onderzoeksgebied

Provincie:	Noord-Brabant
Gemeente:	Oisterwijk
Plaats:	Oisterwijk
Toponiem:	Beekherstel De Rosep
Kaartblad:	51A
Coördinaten:	Centrumcoördinaten: 144.090/396.400 Uiteinden van tracé: 144.980/397.500 (N) en 142.710/396.150 (Z)
Projectverantwoordelijke:	K. Van Campenhout
Bevoegde overheid:	Gemeente Oisterwijk
Deskundige namens de bevoegde overheid:	Mevr. J. Rama-Alberto
ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer (CIS-code):	57701
ADC-projectcode:	4150308
Complex en ABR codering:	Niet van toepassing
Periode(n):	Niet van toepassing
KNA versie:	3.2
Geomorfologische context:	Beekdalbodem zonder veen tussen dekszandruggen en dekszandvlaktes
Maximale diepte onderzoek:	7,82 m + NAP
Uitvoering van het veldwerk:	13 augustus 2013 - 17 april 2014
Beheer en plaats documentatie:	Provinciaal Depot Bodemvondsten Noord-Brabant
e-depot link:	http://persistent- identificer.nl/?identificer=urn:nbn:nl:ui:13-pc57-9k

Afb. 1. Locatie van het onderzoeksgebied in Nederland

Samenvatting

In opdracht van BTL Advies B.V. (namens Waterschap De Dommel) heeft ADC ArcheoProjecten een Archeologische Begeleiding (conform protocol IVO-P) uitgevoerd ten behoeve van het beekherstel van de Rosep in de gemeente Oisterwijk. De Archeologische Begeleiding behelsde het toezicht houden op het uitgraven van bestaande en nieuwe meanders en twee poelen.

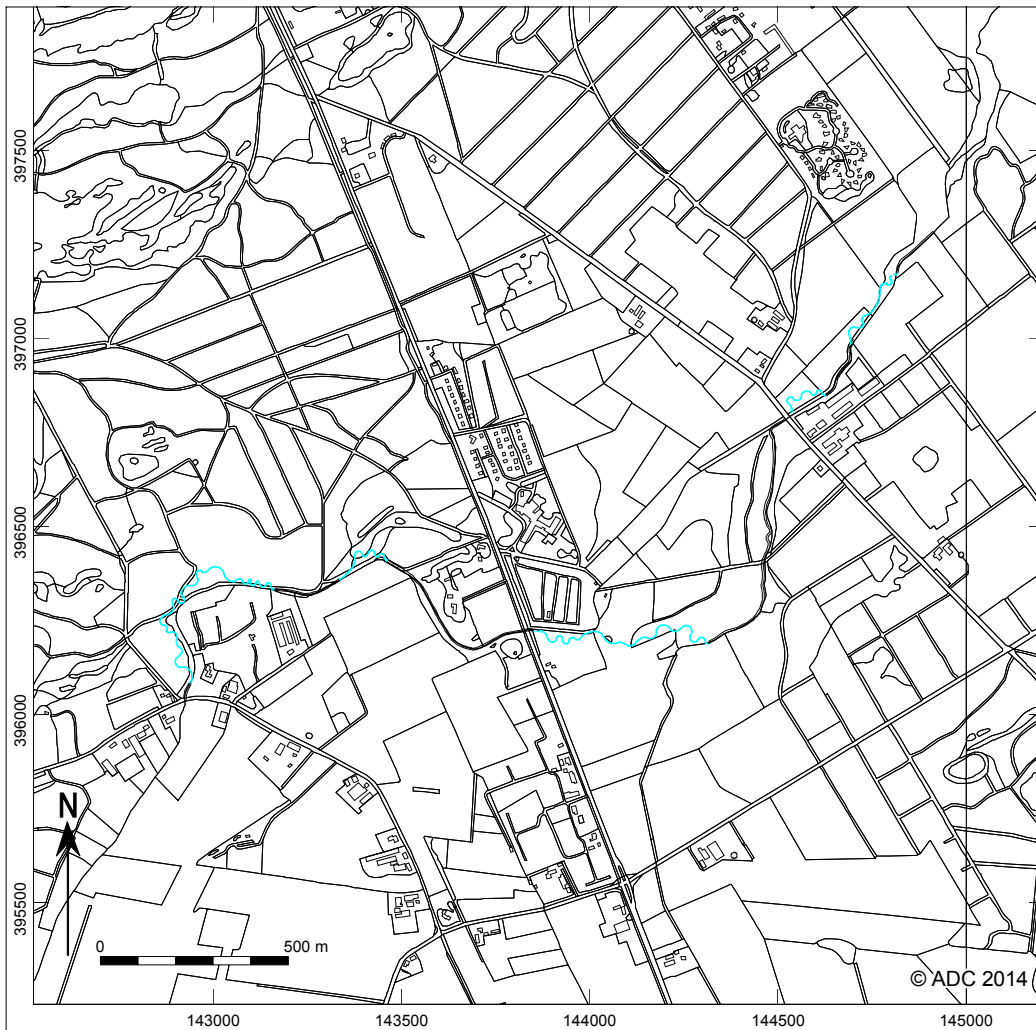
Het plangebied betreft een beektracé met een totale lengte van ca. 3,1 km. De begeleiding beperkt zich tot de werken voor het beekherstel over ca. 2,1 km. Naar schatting bedraagt de oppervlakte van het onderzoeksgebied ca. 2,5 ha. Bovendien worden twee poelen aangelegd met een totale oppervlakte van ca. 1000 m². Het gebied ligt in het beekdal te Oisterwijk en wordt begrensd door de Zandstraat in het zuidwesten en het verlengde van de Burgemeester van de Oeverweg in het Noordoosten. Voor de werken aan de beekloop is het traject opgedeeld in zestien deeltrajecten. Voor deeltrajecten 3, 10, 15 en 16 geldt een extensieve archeologische begeleiding. Voor deeltrajecten 2, 4, 6 en 9 geldt een intensieve begeleiding. In de overige deeltrajecten vindt geen archeologische begeleiding plaats. In het beekdal worden ook twee poelen gegraven. De poel ten oosten van camping 'Park de Rosep' wordt eveneens intensief begeleid tijdens de aanleg. De poel ten oosten van de Rosepdreef is reeds gedeeltelijk aanwezig in het landschap en zal enkel extensief begeleid worden.

Tijdens de begeleiding zijn geen archeologische sporen of vondsten aangetroffen. ADC ArcheoProjecten adviseert dan ook om het plangebied vrij te geven voor verdere ontwikkeling.

Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

Periode	Tijd in jaren
Nieuwe tijd	1500 - heden
Middeleeuwen:	450 - 1500 na Chr.
Romeinse tijd:	12 voor Chr. - 450 na Chr.
IJzertijd:	800 - 12 voor Chr.
Bronstijd:	2000 - 800 voor Chr.
Neolithicum (Jonge Steentijd):	5300 - 2000 voor Chr.
Mesolithicum (Midden-Steentijd):	8800 - 4900 voor Chr.
Paleolithicum (Oude Steentijd):	tot 8800 voor Chr.

Bron: Archeologisch Basis Register 1992

Afb. 2. Locatie van het onderzoeksgebied (lichtblauw) op de topografische kaart

1 Inleiding

In opdracht van BTL Advies B.V. (namens Waterschap De Dommel) heeft ADC ArcheoProjecten een Archeologische Begeleiding (conform protocol IVO-P) van 13 augustus 2013 tot en met 17 april 2014 uitgevoerd ten behoeve van het beekherstel van de Rosep in de gemeente Oisterwijk (afb. 1 en 2). De Archeologische Begeleiding behelsde het toezicht houden op het uitgraven van bestaande en nieuwe meanders en twee poelen.

Op het onderzochte terrein, dat vóór de werkzaamheden in gebruik was als beek, hooiland, bos en ruigte zal het historische beektracé van de Rosep hersteld worden. De bevoegde overheid, de gemeente Oisterwijk, heeft gesteld dat dit alleen mag worden gerealiseerd als eventuele archeologische resten worden geborgen en gedocumenteerd door een erkend en daartoe gemachtigd archeologisch bedrijf.

Het plangebied betreft een beektracé met een totale lengte van ca. 3,1 km (afb. 2). De begeleiding beperkt zich tot de werken voor het beekherstel over ca. 2,1 km. Naar schatting bedraagt de oppervlakte van het onderzoeksgebied ca. 2,5 ha. Bovendien worden twee poelen aangelegd met een totale oppervlakte van ca. 1000 m². Het gebied ligt in het beekdal te Oisterwijk en wordt begrensd door de Zandstraat in het zuidwesten en het verlengde van de Burgemeester van de Oeverweg in het Noordoosten. Voor de werken aan de beekloop is het traject opgedeeld in zestien deeltrajecten. Voor deeltrajecten 3, 10, 15 en 16 geldt een extensieve archeologische begeleiding. Voor deeltrajecten 2, 4, 6 en 9 geldt een intensieve begeleiding. In de overige deeltrajecten vindt geen begeleiding plaats. In het beekdal worden ook twee poelen gegraven. De poel ten oosten van camping 'Park de Rosep' wordt eveneens intensief begeleid tijdens de aanleg. De poel ten oosten van de Rosepdreef is reeds gedeeltelijk aanwezig in het landschap en zal enkel extensief begeleid worden.

Het onderzoek is uitgevoerd conform het Programma van Eisen (PvE)¹ dat voor dit gebied is opgesteld. De onderzoeksvragen die hierin zijn geformuleerd zullen in dit rapport op basis van de resultaten worden beantwoord. De bijbehorende documentatie die tijdens de werkzaamheden zijn verzameld, zijn gedeponeerd in Provinciaal Depot Bodemvondsten Noord-Brabant te Den Bosch.

Een Archeologische Begeleiding kan als volgt omschreven worden: een inventarisatie, karakterisering en documentatie van aan- en afwezigheid van archeologische waarden in een gebied dat verstoord zal worden door niet aan archeologie gerelateerde activiteiten. Van de archeologische waarden wordt een karakterisering gegeven waarbij tenminste de volgende aspecten aan de orde zijn: periodeaanduiding, geologische context, aard (typering) en waarderingsaspecten (indien protocol IVO-P) of reden tot behoud *in situ* (indien protocol opgraven).

Het onderzoek is uitgevoerd door K. Van Campenhout (veldarcheoloog). Senior archeoloog was G. Williams. Controle en coördinatie van documentatie en vondstverwerking is uitgevoerd door M.G. Nieuwenhuijsen en J.W. Beestman. De Archeologische Begeleiding behelsde het toezicht houden op het beekherstel van de Rosep te Oisterwijk.

2 Archeologische verwachting

In het gebied heeft in de zomer van 2010 een archeologisch vooronderzoek plaatsgevonden, een zogenaamd Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van een bureauonderzoek en cultuurhistorische inventarisatie.² Dit onderzoek is uitgevoerd door Becker en Van de Graaf BV. De resultaten hiervan hebben uitgewezen dat volgens de bodemkundige gegevens ten westen van de Oirschotsebaan hogere zwarte enkeerdgronden aanwezig zijn. Deze gronden zijn geschikt voor

¹ J. Vansweevelt 2013, RAAP Zuid-Nederland, PvE nummer 1106 en goedgekeurd op 27-02-2013 door J. Rama-Alberto.

² Moerman & de Jong, 2010.

bewoning en kunnen nog een intacte oudere bodem hebben. Het westelijke deel van het plangebied kent dan ook een hoge verwachting voor het voorkomen van archeologische vindplaatsen (volgens IKAW).

Langs de beekloop geldt bovendien een hoge kans op het voorkomen van resten van bruggen of voorde. Op basis van historisch kaartmateriaal zijn twee plaatsen gemerkt waarvoor aanwijzingen bestaan voor het voorkomen van een brug of voorde. Deze plaatsen vallen echter buiten de te begeleiden gebieden omdat er geen inrichtingswerkzaamheden zullen plaats vinden.

In het oostelijke deel van het plangebied lag de verwachting vooral bij de zandopduikingen in het beekdal. Hier kunnen archeologische vindplaatsen van jager-verzamelaars aangetroffen worden. Verder bleek dit gebied in de 19^e eeuw nog onontgonnen en moerassig.

3 Methoden

Het archeologisch onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 3.2.

De doelstelling van de archeologische begeleiding is tweeledig. Wanneer een archeologische begeleiding volgens het protocol proefsleuven wordt uitgevoerd is het de bedoeling om de gespecificeerde verwachting voor het plangebied te toetsen. Archeologische sporen en resten worden in principe tot op het niveau van een regulier proefsleuvenonderzoek gedocumenteerd. Bij het aantreffen van behoudenswaardige vindplaatsen, wordt gestreefd naar behoud *in situ*.

Wanneer behoud van de vindplaats *in situ* echter niet mogelijk is, worden de sporen opgegraven volgens het protocol opgraving. Bij een opgraving van archeologische resten is het de bedoeling om zo veel mogelijk gegevens te documenteren en materiaal van vindplaatsen veilig te stellen. Op deze manier wordt informatie behouden die van belang is voor de kennisvorming over het verleden.

Bij de archeologische begeleiding, conform protocol proefsleuven, ligt de nadruk van het onderzoek op waardering. Er zijn in het plangebied twee vormen van begeleiding uitgevoerd: een intensieve en een extensieve. Dit onderscheid is gemaakt op basis van de afzonderlijke archeologische verwachtingszones en de aard van de geplande werkzaamheden. Er zijn tijdens het onderzoek geen behoudenswaardige vindplaatsen aangetroffen, waardoor er geen sprake was van een archeologische begeleiding conform protocol opgraving noch behoud *in situ*.

Een van de beperkende factoren tijdens het onderzoek was de natte terreinconditie van het onderzoeksgebied. Slechts een klein stuk op deeltraject 9 was te nat om bij te komen. Hierbij is met name beroep gedaan op de visuele waarnemingen van de kraanmachinist om eventuele sporen of vondsten te melden.

In de zones waar een intensieve begeleiding gold, zijn de graafwerkzaamheden uitgevoerd onder permanent toezicht van een gekwalificeerd archeoloog. Dit is uitgevoerd voor deeltrajecten 2, 4, 6 en 9. Buiten de werken aan de beekloop, is ook de aanleg van de poel aan camping 'Park de Rosep' intensief begeleid. In totaal is ongeveer een lengte van 1,190 km beektracé en een poel met een oppervlakte van ongeveer 500 m² intensief begeleid.

In de zones waar sprake was van een extensieve begeleiding, werden tijdens en na de graafwerkzaamheden de vlakken en taluds regelmatig gecontroleerd op aanwezigheid van archeologische resten. In dit geval was een archeoloog niet permanent aanwezig, maar wel bereikbaar voor vragen indien de kraanmachinisten vragen hadden over een waarneming. Dit soort begeleiding is uitgevoerd voor deeltrajecten 3, 10, 15 en 16. Ook de graafwerken aan de poel ter hoogte van de Rosepdreef zijn extensief begeleid. In totaal is ongeveer een lengte van 0,95 km beektracé en een poel met een oppervlakte van ongeveer 500 m² extensief begeleid.

Tijdens de archeologische begeleiding zijn de graafvlakken geïnspecteerd, met name voor het aantreffen van aardewerkscherven, voorwerpen van steen, metaal, organische resten en grondsporen. Er zijn geen pollen- of bulkmonsters genomen. Het vlak en de stort is systematisch afgezocht met een metaaldetector. Er zijn echter geen vondsten aangetroffen, noch zijn er archeologische sporen waargenomen. Van de gegraven vlakken zijn profielen bestudeerd, beschreven en geïnterpreteerd. Relevante profielen zijn ook getekend en gefotografeerd.

Per deeltraject zijn overzichtfoto's genomen van de werkzaamheden. Deze zijn terug te vinden als bijlage 1.

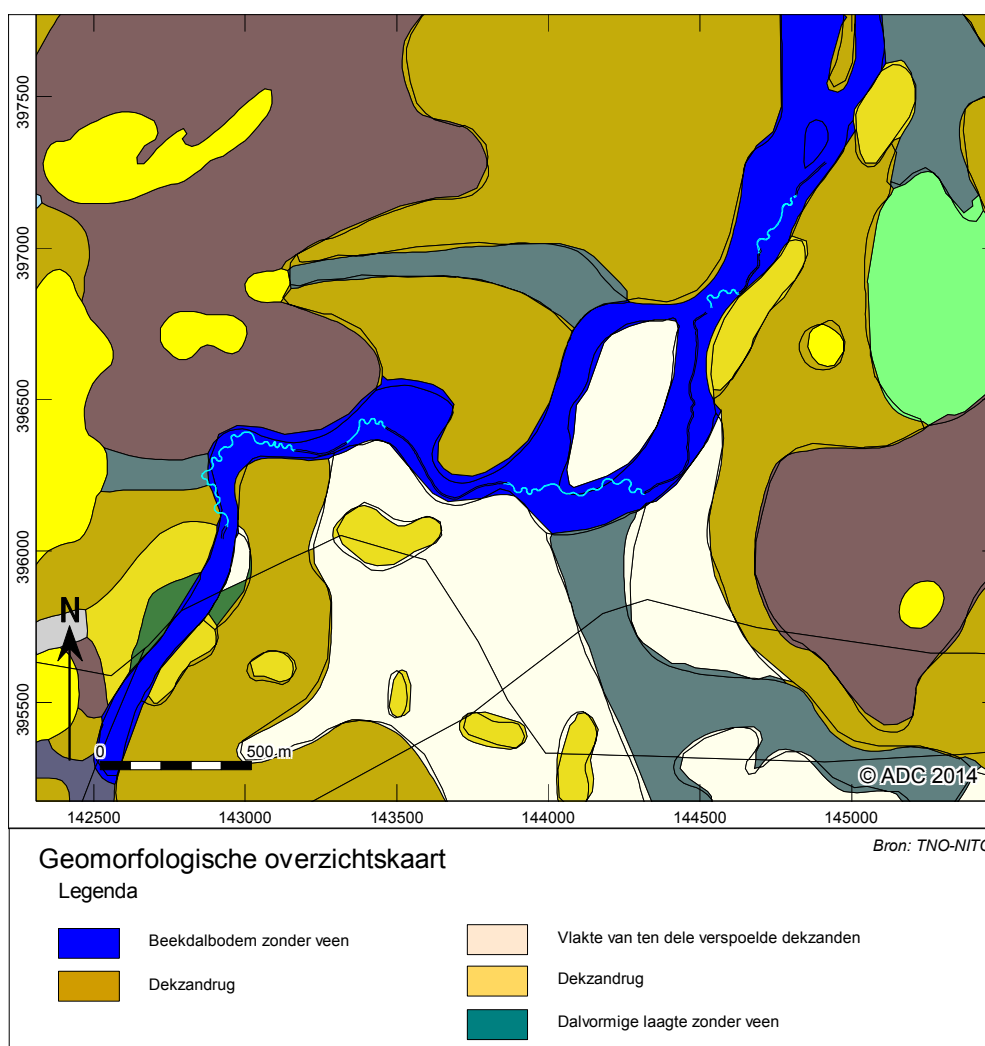
4 Resultaten

4.1 Fysisch geografisch onderzoek

Oisterwijk is gelegen in de Roerdalslenk. Grootschalige zandverstuivingen in het Weichselien hebben er voor gezorgd dat in de slenk een pakket zand van 15 m tot 45 m dik is afgezet. Dit dekzand behoort tot de Formatie van Boxtel, Laagpakket van Wierden.

De Roerdalslenk fungeert als een verzamelbekken voor de riviertjes van Noord-Brabant. De aanwezigheid van ondoordringbare lagen maakt het indringen van water in de ondergrond moeilijk waardoor stagnerende waters en veenvorming ontstaan. De meertjes hebben zich in het Holoceen ontwikkeld tot vennen, waarin zich veen vormde.³

De Rosep loopt volgens de geomorfologische kaart door een laaggelegen beekdalbodembodem zonder veen (kaartcode 2R5) te midden van hoge dekzandruggen (afb. 3). In het bovenstroomse gedeelte van de Rosep komen meerdere moerassige laagtes voor.

Afb. 3. Locatie van het onderzoeksgebied (lichtblauw) op de geomorfologische kaart

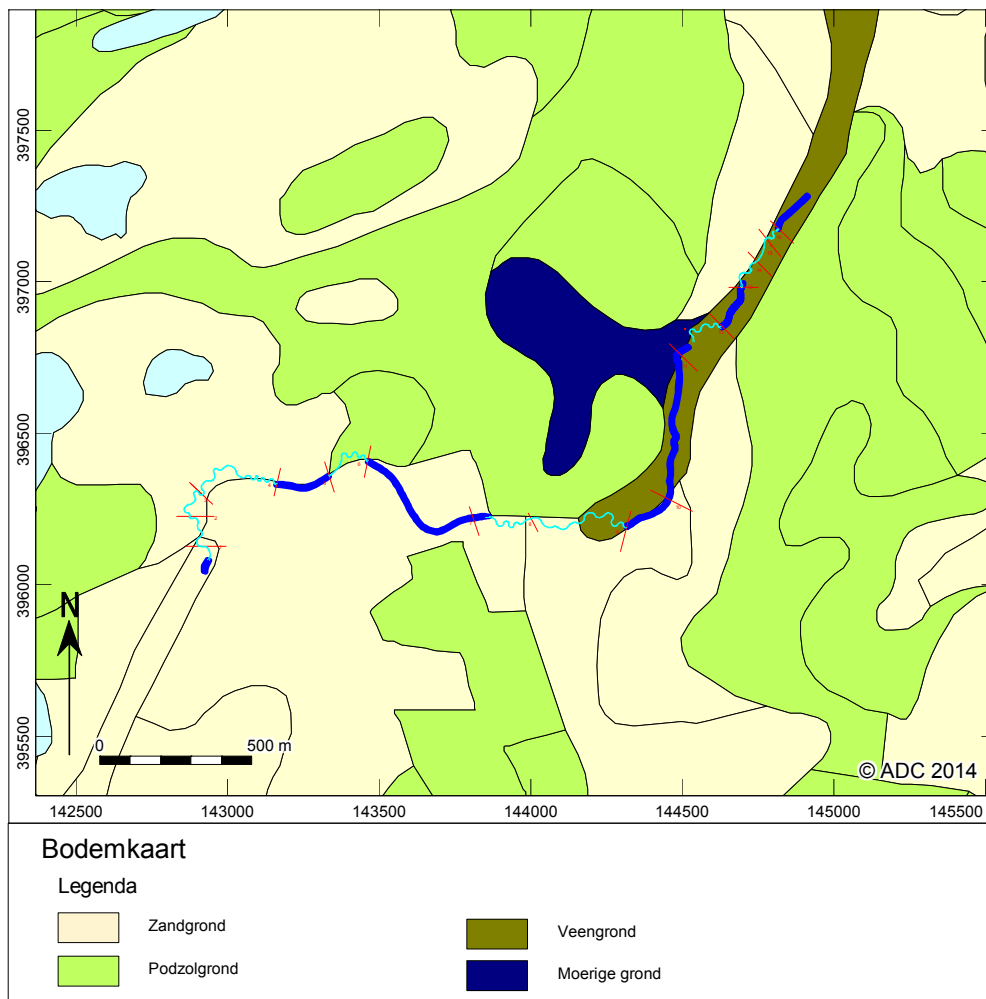
³ Berendsen, 2005.

Aangezien archeologische sporen afwezig bleken, is de aandacht van het onderzoek hoofdzakelijk gericht geweest op het bestuderen van de bodemopbouw. Er is getracht om minstens één profiel per trajectdeel te documenteren. Dit bleek in de praktijk quasi enkel mogelijk voor de trajectdelen van de intensieve begeleiding. Bij de trajectdelen van de extensieve begeleiding stroomde de beek reeds door het tracé.

Op basis van het bureauonderzoek kon men enkele bodemprofielen reeds voorzien. Echter, niet alle bodemprofielen zijn waargenomen tijdens de begeleiding. In onderstaande paragrafen wordt een overzicht gegeven van de resultaten van het bureauonderzoek⁴ in vergelijking met enkele referentieprofielen van de begeleiding.

In het beekdal komen vlierveengronden en moerige eerdgronden voor (afb. 4). Deze gronden hebben grondwatertrap II of III, wat duidt op natte tot erg natte gronden.

Afb.
4.

Locatie van het onderzoeksgebied (lichtblauw) op de bodemkaart

De vlierveengronden liggen op zand zonder humuspodzol en hebben een humeuze bovenlaag. De humeuze bovenlaag van de vlierveengronden is ontstaan door het afsterven van vegetatie en de

⁴ Moerman & de Jong, 2010.

ophoping van organisch materiaal. Kenmerkend voor vlierveengronden is dat de bovenlaag plaatselijk veraard of half veraard is en bestaat uit broekveen.

Bij moerige eerdgronden is de moerige bovengrond afgedekt met een zeer dun zandlaagje of is er zand door de moerige bovengrond gemengd. Dergelijke bodemprofielen zijn waargenomen in deeltraject 9 (afb. 5).

Afb. 5. Moerige eerdgronden in deeltraject 9.

Op de flanken van het beekdal komen podzolgronden voor, die bestaan uit een toplaag van humusrijke grond, eronder een bleekgrijze uitspoelingslaag en daaronder een donkere inspoelingslaag. In het plangebied bevinden zich veldpodzolgronden en laarpodzolgronden. Veldpodzolgronden zijn veelal ontstaan onder natte omstandigheden (III tot V). De laarpodzolgronden hebben een grondwatertrap VI, wat betekent dat het gaat om droge gronden.

Aan de zuidzijde van het beekdal liggen gooreerdgronden. Ze komen voor in de bovenloop en zijarmen van beekdalen en worden gekenmerkt door het voorkomen van sterk of zeer sterk lemig zand tot op een diepte van circa 70 cm en een dunne humeuze bovenlaag tot circa 40 cm. Het zijn natte gronden met grondwatertrap III. Een dergelijk bodemprofiel is aangetroffen binnen deeltraject 2 (afb. 6)

Afb. 6. Gooreerdgronden in deeltraject 2.

Op de hogere dekzandruggen in het westen van het plangebied komen duinvaaggronden voor. Duinvaaggronden zijn jonge stuifzandgronden, waarop bodemvormende processen weinig invloed hebben gehad en een duidelijke profielopbouw ontbreekt. De stuifzandlaag is vaak dikker dan 120 cm. De duinvaaggronden zijn zeer droog (grondwatertrap VII). Vaaggronden zijn aangetroffen o.a. in deeltraject 2 en deeltraject 6 (afb. 7).

Afb. 7. Vaaggronden in deeltraject 2 (links) en deeltraject 6 (rechts).

Ten zuiden van de duinvaaggronden ligt een gebied met hoge zwarte enkeerdgronden. Hoge zwarte eerdgronden hebben een humushoudende bovenlaag van meer dan 50 cm dik die is ontstaan door eeuwenlange bemesting. Onder de humushoudende bovenlaag kan nog een intacte oudere bodem, van voor het opbrengen van de bovenlaag, aanwezig zijn. De hoge zwarte enkeerdgronden zijn droge gronden met grondwatertrap VI. Dit bodemprofiel is niet aangetroffen binnen het plangebied.

4.2 Sporen en structuren

Het onderzoek heeft geen archeologische sporen of vondsten opgeleverd. De reden daarvoor kan zijn dat het gebied te nat is geweest om in aanmerking te komen voor bewoning.

4.3 Vondstmateriaal

Er zijn geen vondsten aangetroffen tijdens de archeologische begeleiding. Dit valt te verklaren door de te natte omstandigheden in het verleden van het plangebied.

5 Interpretatie en conclusies

Concluderend kan worden gesteld dat het plangebied altijd al te nat is geweest om te ontginnen of in aanmerking te komen voor bewoning. Er zijn dus geen archeologische sporen of vondsten aangetroffen. De bodemkundige waarnemingen zijn in overeenstemming met de resultaten van het vooronderzoek.

De onderzoeksvragen die in het Programma van Eisen zijn gesteld, kunnen nu als volgt worden beantwoord:

1. Zijn behoudenswaardige vindplaatsen aanwezig in het onderzoeksgebied?

Er zijn geen behoudenswaardige vindplaatsen aanwezig in het onderzoeksgebied.

2. Zijn er archeologische resten aanwezig binnen het onderzoeksgebied? Zo ja, waaruit bestaan de archeologische resten en wat is de ouderdom hiervan?

Er zijn geen archeologische resten aanwezig binnen het onderzoeksgebied.

De volgende onderzoeksvragen uit het PvE kunnen dus niet beantwoord worden:

3. Wat is de ruimtelijke verspreiding van de archeologische resten, zowel in het horizontale als verticale vlak?

4. Welk type vindplaats vertegenwoordigen de archeologische resten?

5. In welke geologische en bodemkundige eenheden, dan wel lagen bevinden zich de archeologische resten?

6. In welke mate hebben agrarisch gebruik, waterbeheersingsmaatregelen of andere antropogene ingrepen geleid tot aantasting of versterking van de vindplaats?

7. Wat is de relatie tussen de ligging van de archeologische resten en geomorfologische en bodemkundige kenmerken van het gebied?

6 Aanbevelingen

Op basis van de resultaten van het archeologisch onderzoek adviseert ADC ArcheoProjecten de bevoegde overheid het gebied vrij te geven voor verdere ontwikkeling. Het is onwaarschijnlijk dat het gebied in het verleden (intensief) bewoond of in gebruik is geweest.

ADC ArcheoProjecten wijst BTL Advies B.V. (namens Waterschap De Dommel) er op dat de bevoegde overheid beslist of dit advies al dan niet wordt opgevolgd; indien deze een andere mening is toegedaan, dient u rekening te houden met vervolgonderzoek.

Literatuur

Berendsen, H.J.A., 2005: *Landschappelijk Nederland. De fysisch-geografische regio's*, Assen.

BTL Advies B.V., 2012: *Projectplan beekherstel Rozephoeve. BTL Advies projectnummer 220148*, BTL Advies, Oisterwijk.

CCvD, 2008: *KNA Leidraad Beekdalen in Pleistoceen Nederland. Deel I. Leidraad Archeologisch Onderzoek van Beekdalen in Pleistoceen Nederland*. SIKB 01-07-2008 v.1.0.

CCvD, 2010: *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA). Versie 3.2*, Gouda.

Moerman, S. & J. de Jong, 2010: *Archeologische bureauonderzoek en cultuurhistorische inventarisatie. Beekherstel de Rosep, Oisterwijk. Gemeente Oisterwijk. B&G rapport 996*. Becker en Van de Graaf bv, Noordwijk.

Rondags, E, S.M. Koeman & D. Hagens, 2007: *Bureauonderzoek en inventariserend karterend veldonderzoek. Landgoed 't Lot/camping de Boskant. Synthegra rapport Po501963*. Synthegra bv, Weert.

Vanswevelt, J., 2013: *Programma van Eisen. Archeologische begeleiding Beekdalen. Beekherstel De Rosep, gemeente Oisterwijk, PvE nummer 1106 en goedgekeurd op 27-02-2013 door J. Rama-Alberto*.

Lijst van afbeeldingen

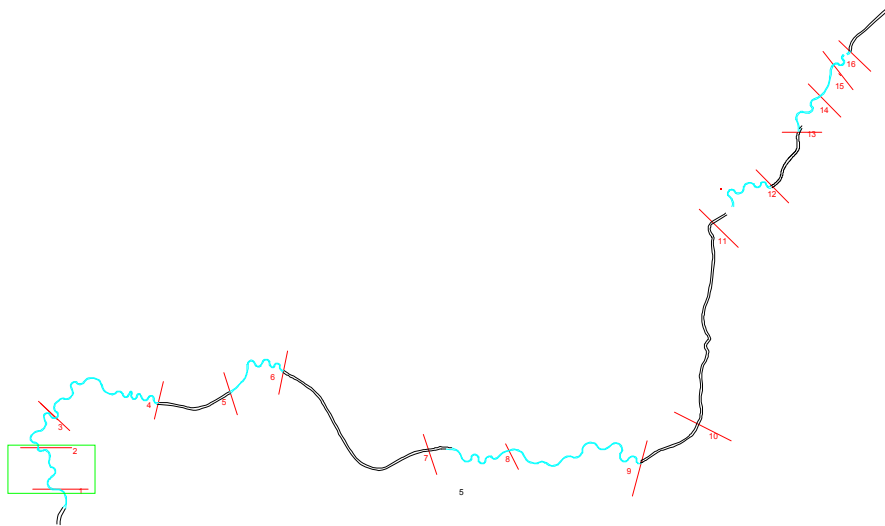
- Afb. 1. Locatie van het onderzoeksgebied in Nederland
- Afb. 2. Locatie van het onderzoeksgebied (lichtblauw) op de topografische kaart
- Afb. 3. Locatie van het onderzoeksgebied (lichtblauw) op de geomorfologische kaart
- Afb. 4. Locatie van het onderzoeksgebied (lichtblauw) op de bodemkaart
- Afb. 5. Moerige eerdgronden in deeltraject 9.
- Afb. 6. Gooreerdgronden in deeltraject 2.
- Afb. 7. Vaaggronden in deeltraject 2 (links) en deeltraject 6 (rechts).

Lijst van tabellen

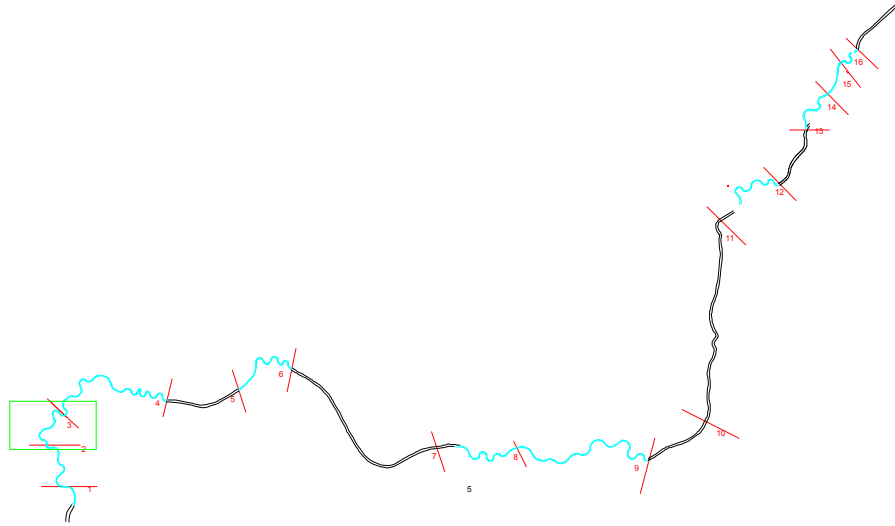
Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

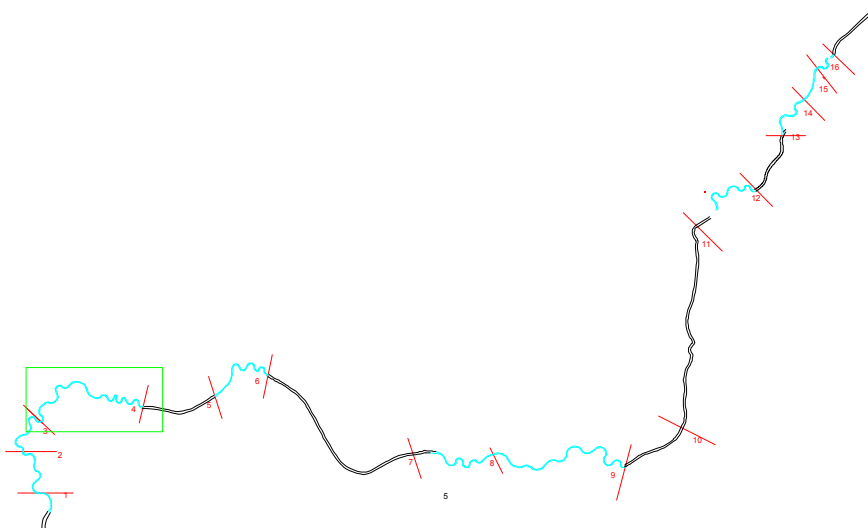
Bijlage 1 – Overzicht van deeltrajecten

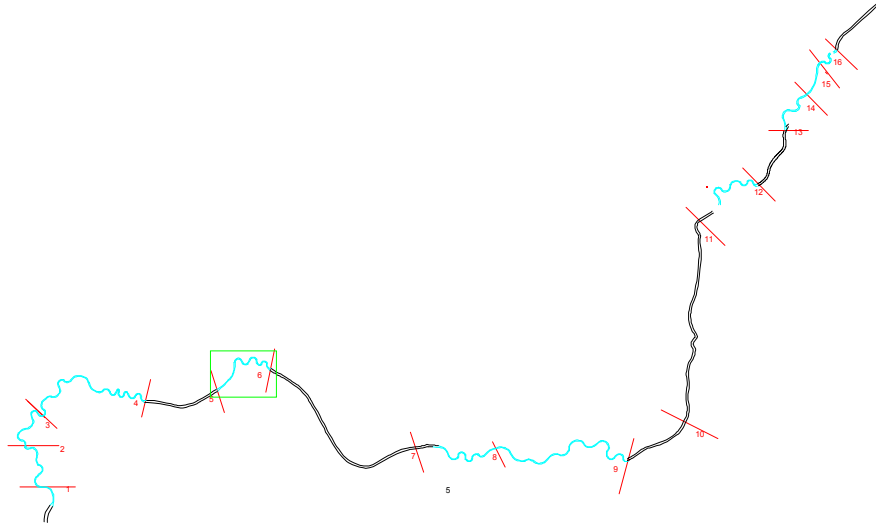
Deeltraject 2

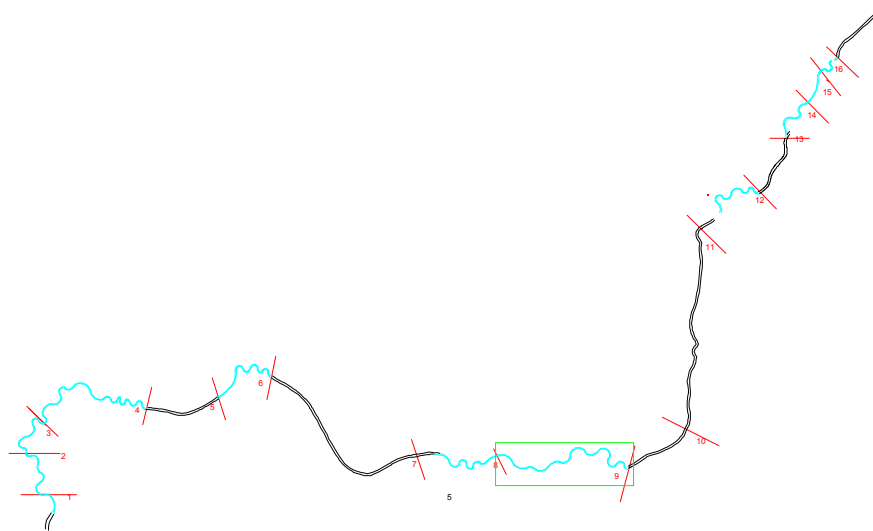
Deeltraject 3

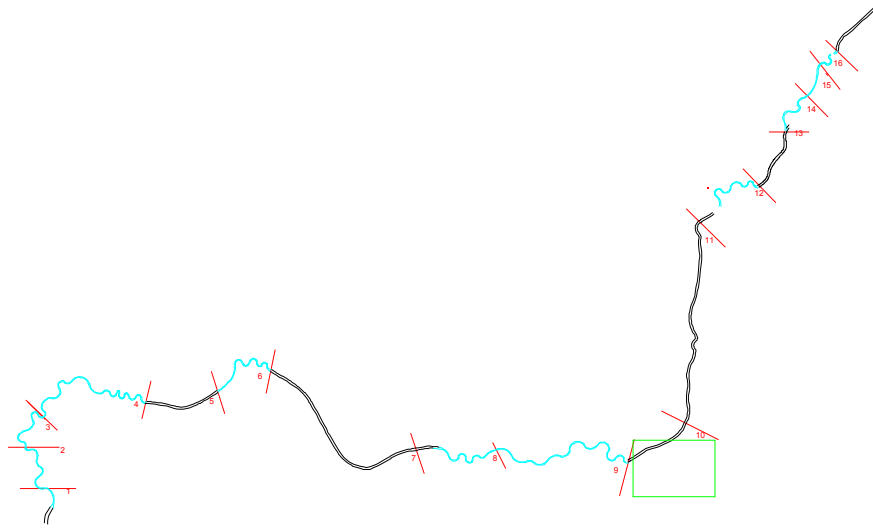
Deeltraject 4

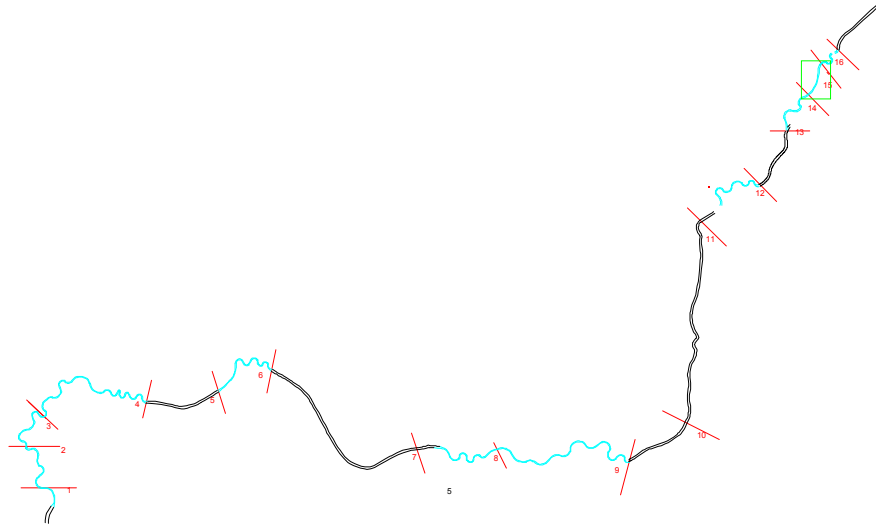
Deeltraject 6

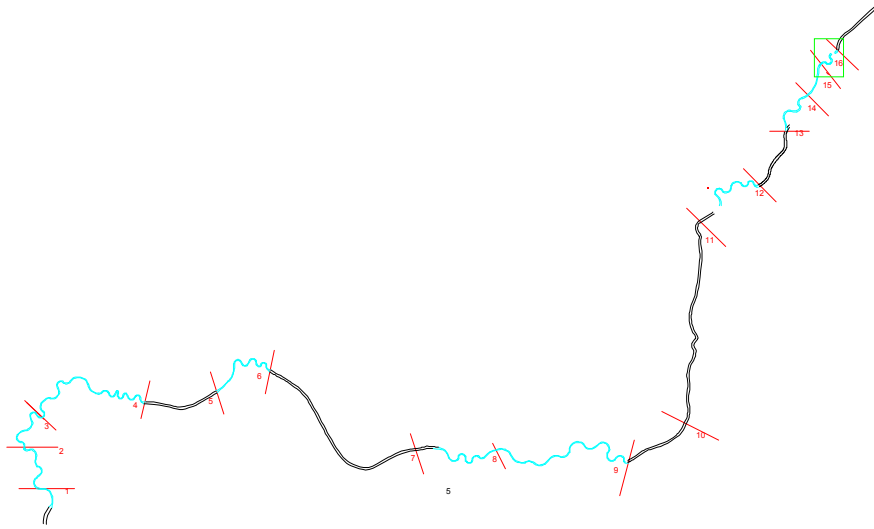
Deeltraject 9

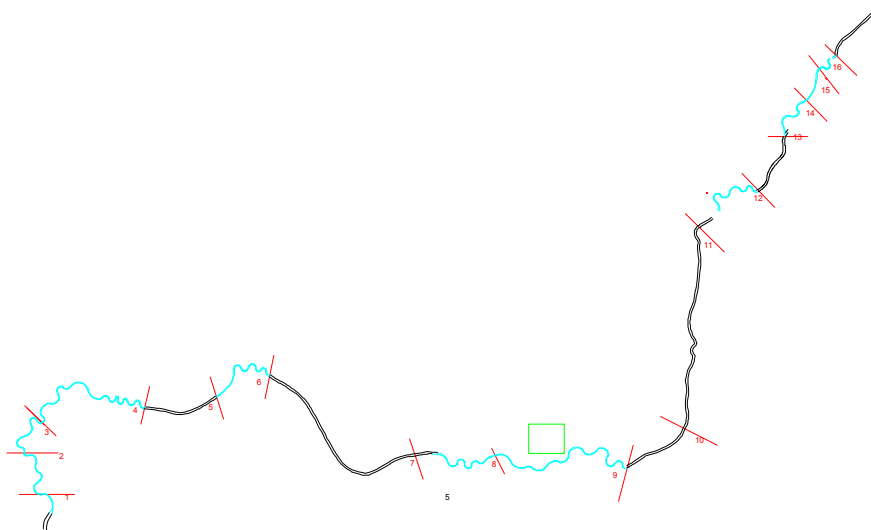
Deeltraject 10

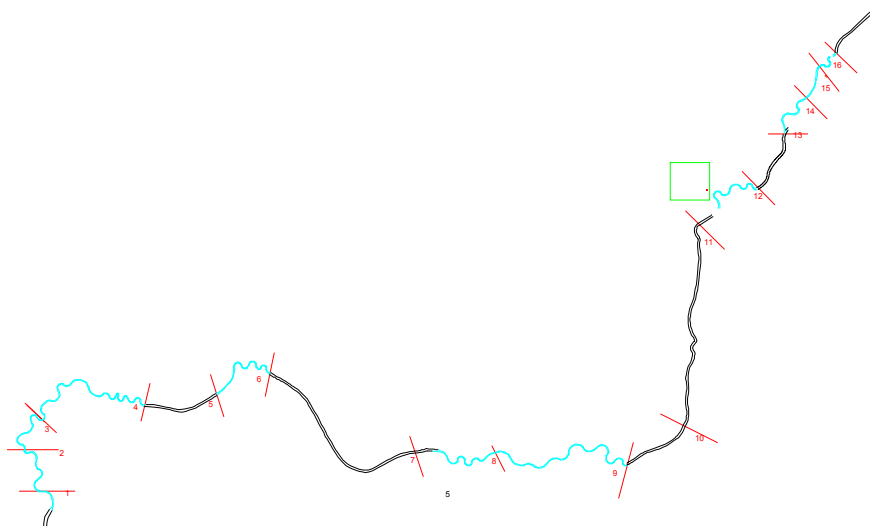
Deeltraject 15

Deeltraject 16

Poel Park de Rosep

Poel de Rosepdreef

Verklarende woordenlijst

Antropogene sporen Alle immobiele sporen van menselijke oorsprong, variërend van paalgaten of fosfaatvlekken tot muurresten.

AMK Archeologische Monumentenkaart geeft een overzicht van gewaardeerde archeologische terreinen in vier categorieën: 1) Archeologische waarde, 2) Hoge archeologische waarde, 3) Zeer hoge archeologische waarde en 4) Zeer hoge archeologische waarde beschermd. De AMK is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de RCE en de provincies en wordt beheerd door de RCE.

Archeologische indicatoren Indicatief archeologisch materiaal dat bij (boor)onderzoek een aanwijzing kan zijn voor de aanwezigheid, ter plaatse of in de nabijheid, van een archeologische vindplaats.

Archis Archeologisch Informatie Systeem. Dit door de RCE beheerde systeem bevat informatie over o.a. onderzoeksmeldingen, vondstmeldingen, waarnemingen, complexen en monumenten.

CIS Het landelijke registratienummer ten behoeve van archeologisch onderzoek, uitgegeven door het Centraal Informatiesysteem.

CMA Centraal Monumenten Archief.

Ex situ niet ter plaatse. Aanduiding die wordt gebruikt om aan te geven of grondsporen en / of artefacten zich niet meer op de oorspronkelijke plaats in de bodem bevinden. Behoud ex situ is het bewaren van de archeologische informatie door definitief onderzoek (opgraven, documenteren en registreren).

IKAW Indicatieve kaart van archeologische waarden, een door de RCE geproduceerde kaart op landelijk niveau met de verwachte relatieve of absolute dichtheid van (bepaalde) archeologische verschijnselen in de bodem.

IVO Inventariserend Veld Onderzoek. Het verwerven van (extra) informatie over bekende of verwachte archeologische waarden binnen een onderzoeksgebied, als aanvulling op en toetsing van de archeologische verwachting, gebaseerd op het bureauonderzoek middels waarnemingen in het veld.

In situ Achtergebleven op exact de plaats waar de laatste gebruiker het heeft gedeponneerd, weggegooid of verloren. Behoud in situ is het behouden van archeologische waarden in de bodem.

KNA Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie.

PvE Programma van Eisen. Het PvE is een door een bevoegde overheid opgesteld of bekrachtigd document dat de probleem- en doelstelling van de te verrichten werkzaamheden van de vindplaats geeft en de daaruit af te leiden eisen formuleert met betrekking tot het uit te voeren werk.

RCE Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

RTS Robotic Total Station. Hiermee worden vlakken direct digitaal ingemeten.